



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Radovana Havelce a soudců JUDr. Miluše Doškové a JUDr. Vojtěcha Šimíčka v právní věci žalobců **a) Ing. J. H., b) J. H., c) Ing. R. H., d) M. H.**, zastoupených JUDr. Pavlem Gatíkem, advokátem se sídlem v Ostravě, Výstavní 10, proti žalovanému **Ministerstvu zemědělství**, se sídlem Praha 1, Těšnov 17, o kasační stížnosti žalobců proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 30. 12. 2011, č. j. 6 A 298/2011 - 286,

t a k t o :

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 30. 12. 2011, č. j. 6 A 298/2011 - 286, **se zrušuje** a věc **se vrací** Městskému soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím žalovaného ze dne 13. 3. 2007, č. j. 44331/2006-16310 (ve znění opravy chyb v jeho písemném vyhotovení ze dne 18. 4. 2007, č. j. 44331/2006-16310) bylo dle ustanovení § 59 odst. 2 zákona č. 71/1976 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád z roku 1967“) zamítnuto odvolání žalobců proti rozhodnutí Magistrátu města Ostravy, odboru ochrany vod a půdy, ze dne 3. 10. 2006, č. j. OVP/3754/03/6722/04/Br, a toto rozhodnutí bylo potvrzeno. Prvostupňovým rozhodnutím byla obci Vřesina (dále také „stavebník“) v části A) dodatečně povolena stavba vodohospodářského díla *Jednotná kanalizace obce Vřesina* (včetně budoucí přeložky, vyvolané nařízením odstranění části této stavby) a v části B) bylo nařízeno odstranění části tohoto díla z pozemku p. č. 4/1, v k. ú. Vřesina u Bílovce. Rozhodnutí žalovaného napadli žalobci žalobou ve správním soudnictví. Rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 30. 12. 2011, č. j. 6 A 298/2011 - 286 byla žaloba zamítnuta.

V odůvodnění svého rozsudku městský soud především konstatoval, že jeho předcházející rozsudek v této věci ze dne 5. 11. 2009, č. j. 6 Ca 109/2007 - 110 (kterým bylo rozhodnutí žalovaného zrušeno pro nepřezkoumatelnost z důvodu nedostatečného vypořádání některých odvolacích námitek a nedostatečného zdůvodnění některých skutkových

závěrů žalovaným), byl zrušen rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 9. 2011, č. j. 2 As 14/2010 - 244. Vzhledem k tomu, že Nejvyšší správní soud ve shora uvedeném rozsudku konstatoval, že rozhodnutí žalovaného (i přes některé argumentační deficity) z hlediska přezkoumatelnosti ob stojí, zabýval se nyní městský soud žalobou zpochybněnými závěry žalovaného věcně.

Pokud jde o žalobci nastolenou otázku (ne)dokončenosti stavby v době jejího dodatečného povolení, městský soud zopakoval, že tímto aspektem věci se žalovaný řádně nezabýval, což ostatně potvrdil i Nejvyšší správní soud. Dle názoru kasačního soudu je však tato otázka, z pohledu aplikovatelnosti ustanovení § 88 odst. 1 písm. b) zákona č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním plánu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „stavební zákon“), irelevantní, neboť dodatečně lze povolit stavbu rozestavěnou i dokončenou. Tato dílčí nepřezkoumatelnost odůvodnění napadeného rozhodnutí tak neměla vliv na jeho zákonnost. K tomu městský soud doplnil, že v případě přeložky kanalizace se nejednalo o novou stavbu (na kterou by mělo být vydáno samostatné stavební povolení) ale šlo jen o funkční propojení stávající stavby v rozsahu, kde dochází k jejímu odstranění.

K otázce souladu dodatečně povolené stavby s veřejným zájmem městský soud uvedl, že stavební zákon v § 88 odst. 1 písm. b) uvádí hlediska veřejného zájmu pouze demonstrativně; je přitom na stavebníkovi, aby soulad stavby s těmito veřejnými zájmy prokázal. V konkrétní rovině městský soud konstatoval, že soulad stavby se zájmy chráněnými zvláštními předpisy vyplývá ze souhlasných stanovisek dotčených orgánů; soulad s obecnými technickými požadavky na výstavbu se pak podává z ověřené projektové dokumentace. Co se týče veřejného zájmu představovaného cíli a záměry územního plánování, zde městský soud poukázal na souhlas obecního stavebního úřadu (Městského úřadu v Bílovci) vydaný dle ustanovení § 120 odst. 2 stavebního zákona dne 21. 10. 2003 (ke stavbě jako celku), respektive 20. 6. 2006 (k přeložce). Z územního plánu obce, založeného ve správním spisu, městský soud dovodil, že kanalizace je označena za veřejně prospěšnou stavbu (příloha 2 č. 22) a ve výkresové části (příloha 2) je takto i zakreslena. K žalobci tvrzenému zákazu vedení kanalizace přes oplocené (nepřístupné) pozemky a označení posuzované stavby jako *zatravněné vodoteče* (nikoli *kanalizace*) městský soud uvedl, že nic takového z územního plánu obce nevyplývá. Doplnil, že územní rozhodnutí na přeložku stavby se v tomto případě nevydává a jeho absenci tak nelze klást k tíži stavebníkovi.

K žalobci zpochybňovanému posouzení povolené stavby jako *kanalizace* městský soud uvedl, že stavební úřad vycházel jednak z vodohospodářské mapy, dle které se žádný vodní tok v daném místě nenachází, dále z absence rozhodnutí o odstranění pochybností, zda se jedná o vodní tok či nikoli, a konečně z rozboru vody (provedeného akreditovanou laboratoří), dle kterého jsou potrubím odváděny odpadní vody. Městský soud přitom poukázal na fakt, že tato zjištění žalobci nezpochybňují. Uvedl dále, že stavba se posuzuje dle účelu, kterému fakticky slouží (§ 104 odst. 1 stavebního zákona); v posuzovaném případě stavba slouží jako kanalizace a je proto nutno na ni takto nahlížet. Dále se městský soud vyjádřil k tvrzení žalobců, že žalovaný řádně nevypořádal jejich námitku, dle které je povolená stavba závadná a poškozuje jejich dům (čemuž nezabrání ani povolená přeložka) a rovněž k tvrzení, že správní orgány nehodnotily znalecké posudky zpracované v průběhu předcházejícího řízení, což platí i pro související rozsudky civilních soudů. V této souvislosti městský soud citoval, co k této otázce uvedl Nejvyšší správní soud v již výše zmiňovaném rozsudku ze dne 8. 9. 2011, přičemž uzavřel, že z tohoto hodnocení kasačního soudu jasně vyplývá, že ve správním řízení byly tyto skutkové otázky dostatečně vypořádány a žalovaný (potažmo prvostupňový orgán), k nim zaujali srozumitelný postoj. V odůvodnění prvostupňového rozhodnutí jsou popsána zjištění plynoucí z jednotlivých posudků; ta jsou následně hodnocená i s přihlédnutím k důkazní

pokračování

síle každého z nich. Rozhodnutí se vypořádává i s existencí rozsudků civilních soudů a srozumitelně vysvětluje, proč je nepovažuje z pohledu dokazování za relevantní.

Co se týká námitky žalobců, dle které stavební úřad pochybil, pokud před vydáním rozhodnutí neprovedl místní šetření (ač se toho žalobci domáhali) městský soud poukázal na fakt, že jakkoli stavební zákon předpokládá, že v rámci stavebního řízení bude místní šetření nařízeno (§ 61 odst. 1), lze od takového kroku upustit, jsou-li úřadu dobře známy poměry staveniště a žádost poskytuje dostatečný podklad pro posouzení navrhované stavby (§ 62 odst. 2). V posuzovaném případě stavební úřad svůj postup odůvodnil na straně 46 svého rozhodnutí, kdy poukázal na to, že konání místního šetření nepovažoval za nutné, neboť již od roku 2003 (kdy převzal vedení tohoto řízení) je s poměry dané lokality detailně seznámen. Tomuto závěru odpovídá, dle názoru městského soudu, i obsah spisového materiálu, který představuje dostatečný skutkový základ pro rozhodnutí. Městský soud naopak odmítl odkaz žalovaného na výsledky ohledání ze dne 20. 2. 2007 s tím, že o tomto úkonu obsah správního spisu ničeho nevypovídá. Jelikož se však rozhodnutí žalovaného při formulování důvodu, proč nebylo odvolání žalobců vyhověno, o výsledky zmiňovaného ohledání neopírá, nemá tento nedostatek na shora uvedený závěr žádný vliv.

K namítané možné podjatosti úředních osob žalovaného městský soud uvedl, že jde o námitky nekonkrétní, neboť se nevztahují ke konkrétním osobám. Co se týče tvrzeného důvodu podjatosti, který žalobci spatřují v zásadní proměně právního názoru a rozhodování správního orgánu v průběhu správního řízení, zde městský soud konstatoval, že tato skutečnost nemůže představovat *poměr k věci*, coby důvod pro vyloučení pracovníků, ve smyslu ustanovení § 9 odst. 1 správního řádu z roku 1967. O námitce podjatosti uplatněné vůči konkrétní osobě přitom bylo v rámci správního řízení řádně rozhodnuto, a to tak, že namítaný pracovník podjatým není.

Městský soud konečně konstatoval, že s ohledem na výše uvedené skutkové a právní závěry považuje za neúčelné a nadbytečné doplňovat řízení o další důkazy navržené žalobci (výslechy svědků Ing. V. a Ing. P., znaleckým posudkem vypracovaným Ing. Krmelou, CSc., územním plánem obce Vřesina, kopií mapy bývalého pozemkového katastru a čestným prohlášením občanů obce Vřesina); z těchto důvodů proto rozhodl o jejich neprovedení.

Rozsudek městského soudu napadli stěžovatelé včas podanou kasační stížností opírající se o důvody vyplývající z ustanovení § 103 odst. 1 písm. b), d) soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“).

Pokud jde o důvody podřaditelné pod ustanovení §103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., stěžovatelé především namítají, že jim postupem městského soudu bylo upřeno právo na veřejné projednání věci. Uvádějí, že poté, co byl předchozí rozsudek městského soudu Nejvyšším správním soudem zrušen a věc byla tomuto soudu vrácena k dalšímu řízení, městský soud ve věci rozhodl, aniž by nařídil jednání. Takový postup považují za rozporný s ustanovením § 49 s. ř. s. a § 51 s. ř. s. Stěžovatelům nebyla doručena výzva, zda s rozhodnutím ve věci bez nařízení jednání souhlasí, a takový souhlas nedali; dle judikatury správních soudů proto mělo být za této situace jednání nařízeno (zde stěžovatelé poukazují na rozsudek zdejšího soudu ze dne 11. 11. 2004, sp. zn. 6 Azs 28/2003). Nezákonost v postupu městského soudu spatřují i v tom, že vyhlášení rozsudku nebylo účastníkům ani oznámeno. Dále stěžovatelé namítají, že městský soud argumentuje důkazními prostředky, které nebyly provedeny jako důkaz. Městský soud se ve své argumentaci odvolává na územní plán obce Vřesina; ten však není součástí správního spisu a jeho provedení jako důkazu na jednání bylo soudem zamítnuto. Fakticky tak městský soud jen přebírá nepravdivá tvrzení správních orgánů. Další procesní pochybení

městského soudu stěžovatelé konečně spatřují v tom, že se soud nezabýval tím, že projektová dokumentace stavby neodpovídá jejímu reálnému provedení a že stavebník nepředložil k žádosti o dodatečné stavební povolení podklady a doklady vyžádané stavebním úřadem.

V rámci argumentace opírající se o ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. stěžovatelé tvrdí, že městský soud aproboval účelové hodnocení důkazů, provedené správními orgány. Dle jejich názoru nesoulad dodatečně povolené stavby s veřejným zájmem prokazuje rozsudek Krajského soudu v Ostravě č. j. 8 Co 119/2003 - 100, potvrzující rozsudek Okresního soudu v Novém Jičíně č. j. 7 C 263/99 - 78. Rozpor povolené stavby s územně plánovací dokumentací a záměry územního plánování dovozují stěžovatelé především z toho, že v územním plánu je stavba označena jako *zatrubněná vodoteč* (přítok Vřesinky) s tím, že v budoucnu bude nahrazena *kanalizací* (textová část územního plánu, s. 17, bod 6). Územní plán také zakazuje vést kanalizaci oplocenými, nepřístupnými pozemky; v grafické části územního plánu je stavba zakreslena ve stávajícím provedení, tedy nikoli s přeložkou. Dle názoru stěžovatelů stavebník taktéž neprokázal, že stavba je v souladu s obecními technickými požadavky na výstavbu. Zde namítají, že skutečné provedení stavby neodpovídá schválené projektové dokumentaci (čímž se městský soud nezabýval); soud též odmítl provést místní šetření, ač by tímto způsobem byl shora konstatovaný nesoulad jasně prokázán. Stěžovatelé znovu zdůrazňují, že předmětná stavba není *kanalizací*, ale *zatrubněnou vodotečí*. Městský soud sice tvrdí, že pro posouzení charakteru stavby je rozhodující účel, ke kterému stavba slouží, dle předložené projektové dokumentace je však zřejmé, že se jedná o zatrubnění potoka, nikoli kanalizaci. Konečně stěžovatelé namítají porušení ustanovení § 61 odst. 1 stavebního zákona, neboť mají za to, že nebyly splněny podmínky pro upuštění od místního šetření. Městský soud se totiž nevyjadřuje k otázce, jak se mohl správní orgán s místními poměry detailně seznámit (a tedy neprovést místní šetření), pokud místní šetření sám nikdy neprováděl a vycházel jen z podkladů, které stěžovatelé v žalobě zpochybnili.

Nad rámec této argumentace stěžovatelé dále namítají, že zamítnutí žaloby je v rozporu se zásadou hospodárnosti řízení. Z rozhodnutí o dodatečném povolení stavby totiž vyplývá, že stavba byla dodatečně povolena za předpokladu splnění určitých podmínek, a to zejména dokončení přeložky kanalizace v termínu do konce dubna 2007. Tato podmínka však nebyla splněna, neboť do doby podání kasační stížnosti nebyly práce na dokončení stavby ani zahájeny a vzhledem k termínu vyplývajícimu z uvedeného rozhodnutí již ani zahájeny být nemohou. Stavba tak na základě současného rozhodnutí o dodatečném povolení vlastně povolena není a je nutno hodnotit ji jako nepovolenou. Z tohoto důvodu by muselo být z úřední povinnosti zahájeno nové řízení o jejím odstranění, ve kterém by musely být od samého počátku opětovně shromažďovány veškeré podklady. V souladu se zmiňovanou zásadou hospodárnosti řízení tak je, aby došlo ke zrušení rozhodnutí správního orgánu a správním orgánem bylo o osudu stavby rozhodnuto v řízení, v němž byla podstatná část potřebných podkladů, nutných k rozhodnutí ve věci, shromážděna. Skutečnost, že stavebník nerealizoval předložení stavby podle dodatečného povolení, navíc dokládá to, že pravým důvodem pro vydání rozhodnutí, spojeného s tzv. dokončením stavby jejím přeložením, nebyla snaha stavebníka stavbu nějakým způsobem ve skutečnosti dokončit, ale pouze účelově obejít povinnost doložit vlastnická či jiná práva k pozemkům, na nichž se stavba nachází.

Ze všech uvedených důvodů stěžovatelé navrhuji, aby byl rozsudek městského soudu zrušen; současně navrhuji, aby věc byla poté příkázána Krajskému soudu v Ostravě, a to nejen z důvodu rychlosti a hospodárnosti řízení, ale též pro absenci důvěry stěžovatelů v nestranné rozhodování městského soudu.

pokračování

Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti především vyjádřil nesouhlas s názorem stěžovatelů o porušení jejich práva na spravedlivý proces z důvodu vydání soudního rozhodnutí bez nařízení jednání. Upozornil, že jednání ve věci proběhlo dne 5. 11. 2009; na tomto jednání (předcházejícím vydání prvního rozsudku) byli žalobci přítomni a dostali náležitý prostor pro svá vyjádření. Nařízení nového ústního jednání (po zrušení prvního rozsudku) by, s ohledem na ustanovení § 75 odst. 1 s. ř. s., nemohlo přinést žádné nové skutečnosti a nebylo by v souladu se zásadou hospodárnosti řízení. Pokud jde dále o tvrzený nesoulad posuzované stavby s územním plánem obce, žalovaný upozornil na vyjádření příslušného stavebního úřadu, který tento soulad deklaroval, a to postupem dle ustanovení § 120 odst. 2 stavebního zákona. Tuto námitku ostatně stěžovatelé uplatňovali již v obou fázích správního řízení, kde byla vždy řádně vypořádána. Žalovaný nesouhlasí ani s tvrzením o nevypořádání některých argumentů ze strany městského soudu. Dále žalovaný uvedl, že tvrzení stěžovatelů, dle kterého bylo zamítnutí žaloby v rozporu se zásadou hospodárnosti řízení, nemůže obstát. Z formálního hlediska nemá uplynutí pořádkových lhůt, uvedených v rozhodnutí o dodatečném povolení stavby, vliv na hospodárnost řízení o správní žalobě. Vzhledem k tomu, že stavba již byla zahájena, nebrání uplynutí lhůt, které mají charakter lhůt pořádkových, ani jejímu dokončení. Opačný postup by vedl k situaci, kdy by fakticky zaniklo řádné a zákonné rozhodnutí jen v důsledku pouhého vedení soudního sporu o jeho zákonnosti; takový postup zákon nepřipouští. Žalovaný též vyjádřil důrazný nesouhlas s tvrzením stěžovatelů o jejich pochybnostech ve spravedlivé rozhodování Městského soudu v Praze. Odlišné posouzení věci správním soudem nemůže v žádném případě takový závěr odůvodnit a žalovaný považuje tuto námitku jako čistě účelovou.

Dříve, než Nejvyšší správní soud přistoupil k meritornímu projednání jednotlivých kasačních námitek, zabýval se tím, zda takovému postupu nebrání ustanovení § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s., dle kterého je kasační stížnost *nepřípustná proti rozhodnutí, jímž soud rozhodl znovu poté, kdy jeho původní rozhodnutí bylo zrušeno Nejvyšším správním soudem; to neplatí, je-li jako důvod kasační stížnosti namítáno, že se soud neřídil závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu*. Zdejší soud dospěl k závěru, že tato procesní restrikce se v nyní posuzovaném případě neuplatní, neboť ve svém předchozím (zrušujícím) rozsudku nepodal výklad hmotného či procesního práva, které bylo městským soudem v předchozím řízení aplikováno; nevyslovil tedy ve věci závazný právní názor v tom, jak mají být jednotlivé žalobní námitky věcně vypořádány. Ustanovení § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s. se tedy v daném případě neuplatní, neboť brání jen tomu, aby se kasační soud musel opětovně vyjadřovat k otázkám, na které již dříve (ve svém zrušujícím rozsudku) vyjádřil právní názor, který má být soudem první instance respektován (k tomu viz též nález Ústavního soudu ze dne 8. 6. 2005, sp. zn. IV. ÚS 136/05; všechna citovaná rozhodnutí Ústavního soudu jsou dostupná z <http://nalus.usoud.cz>).

Z těchto důvodů proto Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v rozsahu podané kasační stížnosti (§ 109 odst. 3, věta před středníkem) a z důvodů v ní uvedených (§ 109 odst. 4, věta před středníkem s. ř. s.) Ve věci přitom rozhodl bez nařízení jednání za podmínek vyplývajících z ustanovení § 109 odst. 2, věty první s. ř. s.

Kasační stížnost je důvodná.

Z povahy věci se Nejvyšší správní soud zabýval nejprve namítaným porušením práva na spravedlivý proces, tedy tvrzením, že stěžovatelům bylo upřeno právo na veřejné projednání jejich věci před vydáním nyní napadeného rozsudku. Pokud by kasační soud shledal tuto námitku důvodnou, jednalo by se o natolik závažné procesní pochybení, že by bez dalšího vyvolávalo nezákonnost rozsudku městského soudu a do značné míry by tak vypořádání dalších kasačních námitek bylo bezpředmětné.

Se stěžovateli lze souhlasit v tom, že rozhodne-li krajský (městský) soud ve věci bez nařízení jednání, aniž by byly splněny podmínky vyplývající z ustanovení § 76 odst. 1 a 2 s. ř. s., respektive aniž by s takovým postupem účastníci řízení vyjádřili alespoň konkludentní souhlas (§ 51 odst. 1 s. ř. s.), jde obvykle o vadu řízení, která bez dalšího vyvolává nezákonnost takového rozhodnutí. Judikatura správních soudů se v minulosti opakovaně vyjádřila též k otázce, zda je povinností krajského (městského) soudu nařídit ve věci jednání (respektive postupovat dle § 51 odst. 1 s. ř. s.) poté, co bylo jeho předchozí rozhodnutí Nejvyšším správním soudem zrušeno a věc mu byla vrácena k dalšímu řízení. Například z rozsudku zdejšího soudu ze dne 11. 3. 2010, č. j. 5 Azs 3/2010 - 92, se podává, že „[s]ouhlas účastníka řízení s rozhodnutím krajského soudu o věci samé bez jednání dle § 51 odst. 1 s. ř. s. udělený ještě předtím, než v řízení krajský soud poprvé rozhodoval, nelze bez dalšího vzít ohled na nové rozhodnutí krajského soudu poté, co bylo jeho první rozhodnutí Nejvyšším správním soudem zrušeno.“ Tento názor zastává konstantně i Ústavní soud (například v nálezu ze dne 19. 6. 2008, sp. zn. IV. ÚS 3114/07). Ústavní soud nicméně jednoznačně odlišuje procesní důsledky s tímto deficitem spojené, o čemž svědčí například jeho usnesení ze dne 28. 5. 2009, sp. zn. IV. ÚS 786/08: „[c]o se týče námitky porušení ústavně zaručených práv, plynoucích z čl. 38 odst. 2 Listiny, Ústavní soud v nálezu sp. zn. IV. ÚS 3114/07 (...) konstatoval povinnost soudu v řízení o žalobě dle soudního řádu správního nařídit po kasaci rozhodnutí ze strany Nejvyššího správního soudu ústní jednání. Ústavní soud tedy přisvědčil námitkám stěžovatele v tom smyslu, že městský soud pochybil, jestliže po vydání rozsudku Nejvyššího správního soudu (...) ústní jednání nenařídil, resp. nevyžádal si souhlas s tím, aby od něj mohlo být upuštěno. (...) Přesto tato skutečnost, na rozdíl od citovaného nálezu, nevedla Ústavní soud ke kasaci napadeného rozhodnutí, neboť okolnosti, za nichž byl tento nálezný vydán, se od okolností v projednávané věci podstatně odlišovaly. Zatímco ve věci sp. zn. IV. ÚS 3114/07 Nejvyšší správní soud toliko instruoval městský soud, jak má dále postupovat, tzn. uložil mu zabývat se otázkami, jimiž se doposud nezabýval, v nyní projednávané věci vyřešil Nejvyšší správní soud rozhodnou právní otázku bez zbyteku a v důsledku vázanosti městského soudu vysloveným právním názorem mu v podstatě žádný prostor k vlastnímu uvážení neponechal.“ (obdobně viz též usnesení Ústavního soudu ze dne 24. 6. 2009, sp. zn. I. ÚS 1632/08, a ze dne 23. 6. 2009, sp. zn. II. ÚS 1634/08). Nejvyšší správní soud tento právní názor ve svém rozhodování následuje, o čemž svědčí například rozsudek ze dne 14. 12. 2009, č. j. 5 Afs 112/2008 - 129, z něhož se podává, že „[p]okud krajský soud rozhodne ve věci bez nařízení jednání poté, co bylo jeho předchozí rozhodnutí zrušeno Nejvyšším správním soudem, přičemž nebyl v souladu s § 51 odst. 1 s. ř. s. účastníky řízení udělen souhlas k rozhodnutí bez nařízení jednání, ani nebyly dány podmínky k rozhodnutí bez nařízení jednání podle § 76 s. ř. s., je nutno takový postup považovat vždy za vadu řízení před krajským soudem. Avšak v případech, kdy byly pro věc rozhodné otázky již plně vyřešeny Nejvyšším správním soudem a krajskému soudu, který je vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu, po zrušení jeho původního rozhodnutí již v dalším řízení nezůstává žádný prostor pro vlastní uvážení, nejde o takovou vadu řízení před soudem, která by mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.].“

Z citované judikatury Ústavního soudu i Nejvyššího správního soudu k této otázce tedy vyplývá, že je třeba rozlišovat situaci, kdy i po zrušení prvního rozhodnutí krajského soudu zůstává výsledek sporu stále otevřený a krajský soud je v dalším řízení (dle závazného právního názoru kasačního soudu) povinen se určitými, pro věc rozhodnými, otázkami, které dosud nebyly ani Nejvyšším správním soudem plně vyřešeny, dále zabývat, od situace, kdy již byly naopak rozhodné otázky bez zbyteku posouzeny Nejvyšším správním soudem, který je formuloval jako závazný právní názor, čímž krajskému soudu v dalším řízení nezůstane žádný relevantní prostor pro vlastní uvážení, a jeho úkolem je jen převést názor kasačního soudu do svého rozhodování, s odpovídajícím procesním vyústěním. Přestože je v obou případech opomenutí krajského soudu nařídit ve věci jednání (nebyl-li, v souladu s § 51 odst. 1 s. ř. s., účastníky řízení udělen opětovně souhlas k rozhodnutí bez jednání), procesní vadou (konkrétně porušením

pokračování

§ 49 odst. 1 s. ř. s.), v prvním případě taková vada zásadně zakládá hrubé porušení procesních práv žalobce a je vadou řízení před soudem, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.], ve druhém případě tomu tak není, neboť i kdyby ve věci jednání bylo nařízeno, nemohl by krajský soud rozhodnout jinak, než je předurčeno závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu.

Jakkoli shora konstatované závěry vyznívají *prima vista* ve prospěch argumentace stěžovatelů, nelze je mechanicky aplikovat i na nyní posuzovaný případ. Nelze totiž přehlédnout, že ve věci proběhlo před městským soudem dne 5. 11. 2009 ústní jednání, a to na základě výslovného požadavku stěžovatelů, kteří ve svém podání ze dne 7. 9. 2007 (na čl. 53 spisu) uvedli, že budou požadovat, aby soud na jednání provedl dokazování. Na tomto jednání měli účastníci možnost k věci se vyjádřit (čehož ostatně využili) a navrhli též provedení konkrétních důkazů. Městský soud návrh na provedení těchto důkazů usnesením zamítl a následně napadené rozhodnutí žalovaného zrušil z důvodu nepřezkoumatelnosti pro nedostatek důvodů. Jak již bylo výše konstatováno, tento rozsudek byl, ke kasační stížnosti žalovaného, zdejší soudem zrušen, neboť Nejvyšší správní soud se s názorem o nepřezkoumatelnosti rozhodnutí žalovaného neztotožnil a zavázal městský soud, aby jednotlivé žalobní námitky vypořádal věcně, tedy aby jednotlivá žalobní tvrzení konfrontoval s odůvodněním napadeného správního rozhodnutí. Této povinnosti městský soud (alespoň z pohledu formálního) v nově vydaném rozsudku dostal, a jednotlivé žalobní body věcně vypořádal (zda tak učinil dostatečně, bude rozebráno dále). V odůvodnění tohoto rozsudku přitom výslovně uvedl, že důkazy, jejichž provedení se stěžovatelé již dříve domáhali, nepovažoval za nutné provést, neboť skutkový stav věci považuje za dostatečně prokázaný obsahem předloženého správního spisu.

Není pochyb o tom, že důvody, pro které je právo na ústní projednání věci před soudem chápáno jako imanentní součást spravedlivého procesu, spočívají především v možnosti účastníků řízení osobní účastí argumentačně ovlivnit konečné rozhodnutí soudu; pouze na soudním roku (a nikoli mimo něj) lze taktéž provádět dokazování. Dle názoru Nejvyššího správního soudu byly oba tyto požadavky v řízení před městským soudem naplněny, a to minimálně z formálního hlediska, tedy z hlediska dodržení principů spravedlivého procesu (zda byl takový postup akceptovatelný i z pohledu požadavku na ověření skutkových zjištění správních orgánů, v intencích žalobních námitek, bude rozebráno dále). Stěžovatelé se soudního jednání zúčastnili a využili svého práva argumentačně rozvést skutečnosti již uvedené v žalobě a zareagovat na procesní stanovisko protistrany. Pokud jde o otázku dokazování, na tomto jednání městský soud výslovně provedení navrhovaných důkazů odmítl a na tomto názoru setrval i poté, co se věcí zabýval opětovně, tentokrát již v intencích pokynů zdejšího soudu. Vzhledem k tomu, že předchozím rozsudkem bylo rozhodnutí žalovaného zrušeno pro nepřezkoumatelnost, nezabýval se v něm městský soud důvodností jednotlivých žalobních argumentů, neboť je-li rozhodnutí shledáno nepřezkoumatelným, je z povahy věci vyloučeno je (v intencích žalobních námitek) přezkoumat (na argumenty uvedené v žalobě městský soud věcně reagoval až v nyní napadeném rozsudku). Ani zdejší soud se ve svém zrušujícím rozsudku důvodností jednotlivých žalobních námitek vůbec nezabýval, neboť to objektivně nebylo možné. Před vydáním nového rozsudku městského soudu tedy nedošlo k žádnému posunu ve skutkovém či právním hodnocení věci, který by měl nutně vyžadovat jakékoli další vyjádření procesních stran. Obdobně platí, že odmítl-li městský soud opětovně provést stěžovateli navrhované důkazy (přičemž tento postup, tentokrát již v kontextu věcného vypořádání jednotlivých námitek žaloby, odůvodnil), je zřejmé, že z ani toho důvodu nebylo ústní jednání nutno opětovně nařizovat.

Lze tedy uzavřít, že postup městského soudu, který po zrušení svého prvního rozsudku rozhodl ve věci znovu, aniž by opětovně nařídil jednání, není vybočením z práva účastníků

na spravedlivý proces, neboť jeho podstata zůstala zachována. Vedl-li takový (objektivně vzato nesprávný) postup ve svých důsledcích k nesprávnému skutkovému, potažmo právnímu hodnocení věci, je již otázkou jinou; tou se zdejší soud bude zabývat následně. Zbývá tak pouze doplnit, že městský soud nepochybil tím, že vyhlášení rozsudku účastníkům předem neavizoval; je-li vyhlášován rozsudek bez toho, že by mu předcházelo jednání, postupuje se dle ustanovení § 49 odst. 11, věty druhé s. ř. s. - rozsudek se vyhlásí vyvěšením zkráceného písemného vyhotovení bez odůvodnění na úřední desce soudu po dobu 14 dnů.

Stěžovatelé dále namítají, že městský soud argumentuje důkazním prostředkem, který však nebyl proveden jako důkaz, a to konkrétně územním plánem obce Vřesina. Nejvyšší správní soud po prostudování obsahu předloženého správního spisu zjistil, že zmiňovaný územní plán není jeho součástí, a to ani například v podobě textové části územního plánu, s připojeným výřezem zájmového území z jeho grafické části (opatřeného legendou), ověřeného příslušným orgánem územního plánování. Ve správním spisu (zejména ve složce [268]) se nacházejí toliko neověřené fotokopie fragmentů grafické části územního plánu, z nichž fakticky není nic zjištělné; dále je zde založena fotokopie obecně závazné vyhlášky obce Vřesina č. 15/98 o regulativech územního rozvoje obce Vřesina, a to opět nikoli v kompletní, respektive konečné podobě. Zdejší soud přitom na internetových stránkách pořizovatele územního plánu (www.ostrava.cz) ověřil, že obec Vřesina skutečně územní plán, schválený výše zmiňovanou obecní vyhláškou, má; schválen byl dne 29. 6. 1998, s účinností ke dni 27. 7. 1998. Lze tedy zcela přisvědčit stěžovatelům, že se městský soud odvolává na odklad, který se ve správním spisu nenachází. Stěžovatelé se přitom v žalobě i na nařízeném soudním jednání výslovně provedení územního plánu k důkazu dovolávali, jejich návrhu však městský soud nevyhověl.

Vzhledem k tomu, že otázka souladu dodatečně povolené stavby s cíli a záměry územního plánování je imanentní součástí posuzování souladu této stavby s *veřejným zájmem*, je nutné zabývat se dále tím, zda tento soulad dostatečně osvědčují alespoň další listiny založené ve správním spise, na něž se městský soud odvolával. Souhlasy Městského úřadu v Bílovci, stavebního úřadu, vydané dle ustanovení § 120 odst. 2 stavebního zákona dne 21. 10. 2003 (ke stavbě kanalizace jako celku) a ze dne 20. 6. 2006 (k přeložce) jsou ve správním spisu skutečně založeny (složky č. 254 a 344), dle názoru Nejvyššího správního soudu však ke kategorickému závěru o souladu předmětné stavby s územním plánem obce, jak k němu dospěl městský soud, nepostačují. Souhlas ze dne 20. 6. 2006 byl vydán již za účinnosti zákona č. 500/2004 Sb, správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád z roku 2004“) a lze jej nepochybně považovat za závazné stanovisko, ve smyslu ustanovení § 149 odst. 1 citovaného zákona, neboť není samostatně vydaným rozhodnutím ve správním řízení a jeho obsah je závazný pro výrokovou část řízení vedeného před speciálním stavebním úřadem. Tento závěr podporuje fakt, že nejde o akt konečný, sám o sobě nezasahuje do právní sféry právnických či fyzických osob (zde stavebníka) a speciální právní úprava (stavební zákon) jej nedefinuje jako rozhodnutí. Nejde přitom ani o „prosté“ stanovisko, tedy stanovisko, ke kterému musí být přihlédnuto, avšak při rozhodování ve věci samé nemusí být respektováno; z dílce ustanovení § 120 odst. 2, věty první za středníkem stavebního zákona jednoznačně vyplývá, že stavba může být speciálním stavebním úřadem povolena pouze při existenci tohoto souhlasu. Pokud jde o předcházející souhlas ze dne 21. 10. 2003, ten byl vydán ještě za účinnosti předchozí procesní úpravy (správní řád z roku 1967), která problematiku (závazných) stanovisek explicitně neupravovala. Z jeho povahy je nicméně zřejmé, že nebyl výsledkem samostatně vedeného správního řízení (mimo správní řízení nelze vydávat rozhodnutí) a samo o sobě (bez finálního rozhodnutí, které je musí respektovat) postrádá jakýkoliv praktický význam; relevanci nabývá až v rámci rozhodování ve věci samé (zde při rozhodnutí o dodatečném povolení stavby, či při nařízení jejího odstranění). Z ničeho taktéž neplyne, že by adresátem tohoto souhlasu měl být stavebník (tedy účastník správního řízení), neboť dílce ustanovení § 120 odst. 2 stavebního zákona

pokračování

nasvědčuje spíše závěru, že si toto stanovisko opatřuje přímo speciální stavební úřad, v rámci probíhajícího řízení o (dodatečném) povolení stavby. Praxe ostatně takový závěr potvrzuje (viz obsah obou zmiňovaných souhlasů).

Shora uvedené závěry jsou podstatné z hlediska posouzení, zda (do jaké míry) jsou závazná pro správní soud v rámci přezkoumávání rozhodnutí o dodečném povolení stavby. Pokud jde o závazné stanovisko vydané dle ustanovení § 149 odst. 1 správního řádu z roku 2004, zde soudní judikatura zastává názor, že nejde o rozhodnutí ve smyslu ustanovení § 67 citovaného zákona ani § 65 s. ř. s., a nepodléhají tak ani samostatnému soudnímu přezkumu (viz rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 8. 2011, č. j. 2 As 75/2009 - 113; všechna rozhodnutí zdejšího soudu jsou dostupná z www.nssoud.cz). Co se týče závazných stanovisek vydaných ještě v procesním režimu správního řádu z roku 1967, zde rozšířený senát zdejšího soudu zaujal názor, že je lze, materiálně vzato, považovat za správní rozhodnutí a podléhají tak samostatnému přezkumu ve správním soudnictví. Aktivní žalobní legitimace v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu (§ 65 an. s. ř. s.) bude dána vždy tehdy, pokud, s ohledem na tvrzení žalobce, není možné zjevně a jednoznačně konstatovat, že k zásahu do jeho právní sféry v žádném případě dojít nemohlo (usnesení ze dne 21. 10. 2008, č. j. 8 As 47/2005 - 86). S ohledem na shora popsanou povahu souhlasu vydávaného dle ustanovení § 120 odst. 2, věty první za středníkem stavebního zákona, je nicméně zjevné, že tento akt sám o sobě v žádném případě nemůže atakovat právní sféru účastníka stavebního řízení a jde tedy o případ (předjímaný i výše citovaným usnesením rozšířeného senátu) kdy nejde (materiálně vzato) o správní rozhodnutí.

Obě zmiňovaná stanoviska tedy nelze považovat za správní rozhodnutí, tedy akty, u nichž je presumován jejich soulad se zákonem a jimiž by byl správní soud, v rámci posuzování zákonnosti rozhodnutí o (dodatečném) povolení stavby nutně vázán. Materiálně vzato, jde v obou případech o *podkladové akty*, jejichž soulad se zákonem může být správním soudem posouzen postupem dle ustanovení § 75 odst. 2, věty druhé s. ř. s. Za situace, kdy soulad dodečně povolené stavby s veřejným zájmem (zde cíl a záměry územního plánování) deklarovaný těmito souhlasy byl žalobci zpochybněn, nemohl se městský soud vyhnout jejich věcnému posouzení; to za situace, kdy navrhovaný důkaz územním plánem obce Vřesina neprovedl a nemohl zde vycházet ani z obsahu správního spisu (jak bylo vyloženo shora). Jinými slovy řečeno, byl-li žalobou namítán nesoulad dodečně povolené stavby s územním plánem obce a městský soud tuto žalobní argumentaci hodnotil bez toho, že by provedl důkaz územním plánem, mohl by se o souhlasy obecního stavebního úřadu opřít pouze tehdy, pokud by je hodnotil věcně. To městský soud neučinil a obsah obou souhlasů pouze označil za další důkaz, vyvracející tvrzení žalobců. Pouze pro úplnost je vhodné dodat, že tomuto postupu nikterak nepřekážel fakt, že přezkumu těchto stanovisek se žalobci výslovně nedomáhali; podstatné je, že zpochybňovali jejich věcnou správnost, a to právě s odkazem na existující územní plán, s nímž mají být tato stanoviska v rozporu. Nutnost věcného přezkoumání těchto stanovisek tak v projednávané věci nebyla dána výslovným požadavkem žalobců, ve smyslu ustanovení § 75 odst. 2, věty druhé s. ř. s., ale byla důsledkem stavu dokazování, kdy z povahy věci klíčový) důkazní prostředek – územní plán obce nebyl proveden.

Lze tedy konstatovat, že z argumentů, na kterých městský soud postavil závěr o nedůvodnosti tvrzení žalobců o nesouladu dodečně povolené stavby s cíli a záměry územního plánování, ob stojí pouze tvrzení, že stavebníkovi nelze vytýkat absenci územního rozhodnutí na tuto stavbu, neboť v daném řízení se takové rozhodnutí nevydává (nahrazuje je souhlas dle § 120 odst. 2 stavebního zákona). Tento argument však sám o sobě k vyvrácení žalobní argumentace rozhodně nepostačí; lze tak uzavřít, že v tomto směru se rozsudek městského soudu neopírá o dostatečné skutkové důvody a v tomto rozsahu je jeho rozsudek nepřezkoumatelný

pro nedostatek důvodů. Z tohoto důvodu je tedy i naplněn kasační důvod ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.

Nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku spojují žalobci též s tvrzením, že se městský soud vůbec nevyjádřil k jejich žalobním námitkám, dle kterých projektová dokumentace stavby, předložená v rámci řízení o jejím dodatečném povolení, neodpovídá reálnému provedení této stavby a dále, že stavebník nepředložil všechny podklady vyžadované pro vyhovění jeho žádosti (územní rozhodnutí, projektová dokumentace skutečného provedení stavby, doklad o vlastnickém právu k nemovitostem, na nichž se stavba nachází, potažmo jiném právu, opravňujícím stavebníka na těchto nemovitostech stavět).

Co se týče vypořádání námítky týkající se absence podkladů, které měl stavebník připojit k žádosti o vydání dodatečného povolení stavby, městský soud se vypořádal s námitkou absence územního rozhodnutí způsobem, který byl zmiňován již výše, přičemž způsob, jakým soud na tuto argumentaci reagoval, považuje Nejvyšší správní soud za dostatečný i věcně správný. K tvrzení, že vlastník nedoložil své vlastnické právo k pozemkům, na nichž je stavba umístěna (respektive jiné právo, které by ho k tomu opravňovalo) městský soud na straně 16, v odstavci 4 uvedl, že tento nedostatek byl v případě pozemku p. č. 4/1 v k. ú. Vřesina (který je ve vlastnictví žalobců) odstraněn tím, že stavbu bylo v tomto rozsahu nařízeno odstranit a současně byla povolena realizace přeložky stavby, tento pozemek obcházející. I tento způsob vypořádání žalobní argumentace považuje Nejvyšší správní soud za dostatečný, a to ve vztahu k tvrzenému porušení vlastnických práv žalobců z titulu nesouhlasu umístění stavby na nemovitosti v jejich vlastnictví. Tato dílčí námitka žalobců byla vypořádána v rozsahu odpovídajícím rozsahu jejich práv, která mohou být v popsaném směru zasažena, a to v souladu s koncepcí veřejných subjektivních práv, jejichž ochrany se lze v konkrétním případě před správními soudy domáhat (§ 2 s. ř. s.).

Konečně k tvrzení žalobců, že stavebník nedoložil projektovou dokumentaci odpovídající skutečnému provedení stavby, městský soud na straně 17 v odstavci 4 pouze uvedl, že „[s]oulad stavby, včetně její přeložky, s obecně technickými požadavky na výstavbu byl doložen ověřenou projektovou dokumentací zpracovanou autorizovaným inženýrem pro vodohospodářské stavby“. Tuto argumentaci městského soudu nelze rozhodně považovat za dostačující, neboť vskutku nereaguje na dílčí tvrzení žalobců, dle kterého je předložená projektová dokumentace zpracována na stavbu *žatrubné vodoteče* a nikoli *kanalizace* (ačkoli jako kanalizace byla povolena), že tato dokumentace neodpovídá reálnému provedení stavby a je též v rozporu s obecnými technickými požadavky na výstavbu a požadavky technických norem. Z pohledu těchto argumentačních pozic žaloby je tedy rozsudek městského soudu opět nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů. Nic na tom nemění ani fakt, že některými dílčími otázkami (například posouzením, zda se vskutku jedná o stavbu *žatrubné vodoteče* nebo *kanalizace*) se městský soud v jiné části odůvodnění svého rozsudku zabýval, neboť tak učinil v souvislosti s vypořádáním jiných argumentů (nevyjádřil se tedy k tomu, zda projektová dokumentace zpracovaná pro *žatrubnění potoka* může sloužit i pro stavbu *kanalizace*, nadto není zřejmé, z jaké *ověřené* projektové dokumentace vycházel – dokumentace ve složce [266] stavebním úřadem ověřená není). V rámci této skupiny kasačních námítek lze stěžovatelům přisvědčit též v tvrzení, že městský soud v odůvodnění svého rozsudku výslovně nereagoval na jejich tvrzení, že projektová dokumentace stavby neodpovídá jejímu reálnému provedení; neučinil tak ani v rámci výhrad stěžovatelů proti postupu správních orgánů, které nenařídily ve věci ústní jednání (o tom v podrobnostech dále). I k této skupině kasačních námítek tak lze uzavřít, že kasační důvod ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. byl naplněn.

pokračování

Poslední skupina kasačních námitek, opírající se o ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., stojí na tvrzení, že městský soud pouze mechanicky aproboval účelové hodnocení důkazů provedené v předchozím správním řízení, aniž by k nim zaujal vlastní postoj. Jednotlivé výhrady stěžovatelů se zde do určité míry překrývají s argumenty, které byly vypořádány již výše a Nejvyšší správní soud se tak soustředí pouze na tu jejich část, o které nebylo dosud pojednáno. Stěžovatelům lze zcela přisvědčit v tom, že jejich tvrzení o nesouladu dodatečně povolené stavby s obecnými technickými požadavky na výstavbu, stejně jako tvrzení, že její nesoulad s veřejným zájmem prokazují i rozhodnutí civilních soudů (rozsudek Okresního soudu v Novém Jičíně sp. zn. 7 C 263/99, ve spojení s rozsudkem Krajského soudu v Ostravě sp. zn. 8 Co 119/2003) zůstalo ze strany městského soudu bez jakéhokoli věcného vypořádání. Městský soud se sice této problematice na straně 18 - 20 svého rozsudku věnuje, zcela však přejímá argumentaci zdejšího soudu, vyslovenou v přecházejícím zrušujícím rozsudku ze dne 8. 9. 2011, č. j. 2 As 14/2010 - 244. Městský soud však zcela přehlíží fakt, že v tomto rozsudku zdejší soud pouze poukázal na jednotlivé části odůvodnění rozhodnutí žalovaného, které ovšem hodnotil výlučně z pohledu přezkoumatelnosti zde vyslovených závěrů. Tento postup byl odůvodněn tím, že předchozí rozsudek městského soudu shledal příslušné pasáže odůvodnění tohoto rozhodnutí za nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů; Nejvyšší správní soud tedy pouze hodnotil, zda argumentace zde užitá je srozumitelná, vnitřně konzistentní a zda odkazuje na konkrétní skutková zjištění, uvedená ve správním spisu. Konstatoval-li na základě tohoto hodnocení, že odůvodnění rozhodnutí žalovaného z hlediska přezkoumatelnosti ob stojí, nikterak tím neaproboval žalovaným provedené skutkové a právní hodnocení věci. Pokud tedy byl předcházející rozsudek městského soudu zrušen a věc mu byla vrácena k dalšímu řízení, byl městský soud provedeným hodnocením vázán pouze potud, že odůvodnění rozhodnutí žalovaného není nepřezkoumatelné; věcné posouzení této argumentace, tedy zhodnocení, zda je toto rozhodnutí vydáno v souladu se zákonem, bylo (v intencích žalobních námitek) nicméně plně na městském soudu. Pokud tedy městský soud žádné hodnocení v tomto směru neprovedl a omezil se výlučně na konstatování toho, co bylo ve věci vysloveno kasačním soudem, věcně nevypořádal část řádně a včas uplatněných žalobních bodů. Zde považuje Nejvyšší správní soud za nutné především upozornit, že stěžovatelé v řízení před městským soudem své námitky o nesouladu předmětné stavby s obecnými technickými požadavky na výstavbu spojovali konkrétně s tvrzením, že ve správním řízení nebylo doloženo, jak byly zohledněny zájmy ochrany životního prostředí a poukazovali též na to, že výjimky z obecných technických požadavků byly uděleny bez toho, že by se o nich vedlo řízení. Výslovně též poukázali na fakt, že stavba není *kanalizační* ale *zatravněnou vodotečí*, přičemž z hlediska technického nejde o totožný typ staveb; stavba též neodpovídá technickým normám, vykazuje netěsnosti a nejsou dořešeny problematiky šachet. Na žádný z těchto konkrétních argumentů žalobce městský soud vůbec nezareagoval.

Městský soud tak postupoval přesto, že v předloženém správním spisu jsou rozhodující listiny, na které se správní orgány v těchto otázkách odvolávají, založeny. Jde zejména o znalecký posudek Ing. Pokorného z roku 1987, vypracovaný na základě žádosti MNV Vřesina, *Zpráva o posouzení zatrubnění potoka ve Vřesině z vodohospodářského hlediska*, zpracovanou (na základě žádosti Okresního úřadu v Novém Jičíně) Ing. M. K. v roce 1997 (obě ve složce [296], spolu s dalšími odbornými vyjádřeními a znaleckým posudkem z roku 1995, z nichž však správní orgány nevycházely) i fotokopii znaleckého posudku vypracovaného Ústavem soudního inženýrství VÚT Brno v roce 2006 (na základě požadavku Okresního soudu v Novém Jičíně). Ten se, mimo jiné, vyjadřuje i k předcházejícím znaleckým posouzením předmětné problematiky, včetně dokumentů, o které se odůvodnění rozhodnutí žalovaného výslovně neopírá (složka [342]).

V rámci této skupiny kasačních námitek stěžovatelé dále namítají, že městský soud nikterak nevypořádal v žalobě namítaný rozpor v tom, jak je na dodatečně povolenou stavbu

nahlíženo; nebylo na jisto postaveno, zda jde o stavbu *kanalizace* (jak tvrdí stavebník), nebo *zatrubněnou vodoteč* (jak tvrdí stěžovatelé). Městský soud se touto otázkou zabýval, a to zejména na straně 18 v odstavci druhém odůvodnění. Jeho názoru, že povaha stavby má být posuzována dle účelu, kterému slouží (zde k odvádění odpadních vod), lze v zásadě přisvědčit, byť je nutno upozornit, že soudem zmiňované ustanovení § 104 odst. 1 stavebního zákona předpokládá, že toto kritérium bude rozhodující (pouze) za situace *nejdou-li zachovány doklady (především ověřená dokumentace), z nichž by bylo možno zjistit účel, pro který byla stavba povolena*. Na rozdíl od stěžovatelů Nejvyšší správní soud nepovažuje za rozhodující okolnosti, za nichž byla stavba realizována (obsah správního spisu nasvědčuje jednoznačně závěru, že původně šlo skutečně o zatrubnění místního potoka, které mělo současně sloužit i pro odvádění rozptýlené vody z terénu, přičemž postupem času začala být do tohoto potrubí sváděna také odpadní voda, a to s vědomím provozovatele stavby, vodoprávního úřadu i místního národního výboru, respektive obecního úřadu), ale jakému účelu fakticky slouží (dle odběru ze dne 17. 3. 1997 je potrubím vedena *splásková voda* [složka 151]). Jedná-li se o stavbu nepovolenou, nemohla být ani původně vypracovaná projektová dokumentace stavby (byla-li ovšem vůbec před zahájením řízení nějaká zpracována), řádně ověřena ve stavebním řízení a jsou tak vskutku splněny podmínky pro postup dle ustanovení § 104 odst. 1 stavebního zákona. V čem však lze stěžovatelům jednoznačně přitakat je fakt, že projektová dokumentace z roku 1997 (složka [266]) hovoří o stavbě *zatrubnění potoka* a nelze proto bez dalšího předpokládat, že stavba vypracovaná dle této dokumentace bude splňovat všechny parametry kladené na *kanalizaci*. K této otázce se městský soud prakticky nevyjádřil, s výjimkou rozporuplného tvrzení uvedeného na straně 18 v odstavci druhém, kde uvedl, že „*[r]ozhodující je zjištění, k jakému účelu stavba slouží a jaká projektová dokumentace byla v řízení předložena*“. S tímto tvrzením by bylo možné souhlasit pouze za situace, kdy by zde neexistoval výše popsáný rozpor, kdy stavba evidentně slouží k odvádění odpadních vod (tedy pravděpodobně jako *kanalizace*), zatímco projektová dokumentace hovoří o *zatrubnění potoka*.

Pod kasační důvod vyplývající z ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. lze zařadit také stěžovateli namítané procesní pochybení prvostupňového orgánu (speciálního stavebního úřadu), který před vydáním dodatečného stavebního povolení nenařídil ústní jednání, spojené s místním šetřením; pro tuto vadu měl, dle názoru stěžovatelů, městský soud rozhodnutí žalovaného zrušit. Městskému soudu lze přisvědčit potud, že jakkoli ustanovení § 61 odst. 1, věta první stavebního zákona předpokládá, že stavební úřad po oznámení zahájení stavebního řízení nařídí ústní jednání spojené s místním šetřením, lze podle odstavce 2 citovaného ustanovení od tohoto postupu upustit, jsou-li stavebnímu úřadu dobře známy poměry staveniště a žádost poskytuje dostatečný podklad pro posouzení navrhované stavby. Městský soud tedy správně uvádí, že za podmínek vyplývajících z ustanovení § 61 odst. 2 stavebního zákona ústní jednání s místním šetřením být nařízeno nemuselo. Při vlastním hodnocení, zda byly podmínky posledně citovaného ustanovení v daném případě naplněny, však městský soud odhlíží od skutečnosti, že vydání stavebního povolení bez nařízení ústního jednání je výjimkou z obecného pravidla stanoveného v ustanovení § 61 odst. 1 stavebního zákona a pro takový postup proto musí být dány přesvědčivé důvody. Názor městského soudu, že lze akceptovat postup prvostupňového orgánu, který nepovažoval nařízení ústního jednání spojeného s místním šetřením za nutné, neboť „*již od roku 2003, kdy převzal vedení tohoto řízení je s poměry dané lokality detailně seznámen*“, je poněkud apodiktický, a to zejména v kontextu bezobsažného konstatování soudu, že tomuto závěru „*odpovídá i obsah spisového materiálu, který (...) představuje dostatečný skutkový základ pro rozhodnutí*“. Přestože tedy Nejvyšší správní soud zvolený procesní postup prvostupňového orgánu principiálně nevylučuje (a neodmítá tak *a priori* názor městského soudu, že tímto postupem nebyl porušen zákon), s ohledem na velmi komplikovanou povahu věci (kdy stěžovatelé například namítají, že stavba není realizována dle projektové dokumentace, nesplňuje konkrétní technické parametry, netěsní, atd.), by vyžadoval takový závěr

pokračování

podrobnější rozebrání existence důvodů vyplývajících z ustanovení § 61 odst. 2 stavebního zákona. Lze tedy i k této dílčí kasační námitce uzavřít, že odůvodnění napadeného rozsudku není dostatečné.

Stěžovatelé konečně tvrdí, že přeložka stavby (přeložení trasy kanalizace z pozemku p. č. 4/1 v k. ú. Vřesina u Bílovce) povolená výrokem A) prvostupňového rozhodnutí měla být (dle podmínek stavebního povolení) realizována do konce dubna roku 2007; jelikož se tak ve stanovené lhůtě nestalo, fakticky již nyní povolena není a mohla by být povolena pouze cestou vydání nového rozhodnutí. Dle jejich názoru měl tedy, v zájmu hospodárnosti řízení, městský soud i z toho důvodu rozhodnutí žalovaného i stavebního úřadu měl zrušit. S tímto názorem se Nejvyšší správní soud neztotožňuje a poukazuje při tom na fakt, že zákonnost rozhodnutí správního orgánu soud přezkoumává v kontextu skutkového a právního stavu, který tu byl v době vydání tohoto rozhodnutí (§ 75 odst. 1 s. ř. s.). I za situace, kdy by se v mezidobí od vydání rozhodnutí do doby rozhodování soudu stalo přezkoumávané správní rozhodnutí fakticky obsoletním, není to důvod ke zrušení takového rozhodnutí, neboť nemůže-li rozhodnutí vyvolat již reálně žádné právní důsledky, neznamená to, že jde o rozhodnutí nezákonné.

Vzhledem k tomu, že Nejvyšší správní soud shledal podstatnou část kasační stížnosti za důvodnou, nezbylo mu, než rozsudek městského soudu zrušit a věc mu vrátit k dalšímu řízení (§ 110 odst. 1, věta první před středníkem s. ř. s.).

V průběhu dalšího řízení městský soud meritorně projedná žalobní námitky v rozsahu výše konstatovaných důvodných kasačních námitek; vyvstane-li v této souvislosti potřeba provedení dokazování (tedy zjišťování skutkového stavu věci přesahujícího obsah správního spisu), nařídí ve věci jednání. Tímto názorem Nejvyššího správního soudu je městský soud vázán (§ 110 odst. 4 s. ř. s.).

Pokud jde o žádost stěžovatelů, aby současně se zrušením rozsudku městského soudu bylo rozhodnuto o přikázání věci Krajskému soudu v Ostravě z důvodu vhodnosti (§ 9 odst. 2 s. ř. s.), zde je nutno uvést, že požadovaný postup je v řízení o kasační stížnosti pojmově vyloučen; takový návrh leží rozsah řízení o kasační stížnosti, vymezeného v části třetí hlavě třetí dílu prvního s. ř. s.

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne městský soud v novém rozhodnutí ve věci (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 19. března 2014

Mgr. Radovan Havelec
předseda senátu